من و کامکاران و شەوێک

خوسرەوجاف

لەسەرتاسەری عێراق و بە کوردستانیشەوە بۆنی خوێنی لێدەهات، جەڵتەی دڵ لێی دابووم، گوڕ و توانای هێنابوومە سەر هیچ.

جووڵانەوەی کوتوپڕ و زەقم پێوە نەمابوو. دەواو و دەرمان توانای بیمارستانەکان، ئەوانیش شەق و لەق بووبوون. کۆڵەبارم لێ بەست و سەرەتا گەیشتمە ئەڵمانیا و دوای مانگێک گەیشتمە شاری لەندەن.

ئەم دکتۆر و ئەویترم زۆر کرد و تا ڕادەیەک دڵنیاکرام و لەو بناری شاری لەندەنەیدا خۆم بە ڕۆمانی "گەماڵ"ەوە خەریک کرد. ڕۆژانی تاتیڵ دەۆڕیشمە باخچە گشتییەکان بەتایبەت باخچەی " هایدپارک" و لە دوورونزیکەوە لە ڕوخسار و ڕەفتاری ڕۆژهەڵاتییەکان ورد دەبوومەوە، بەتایبەت ئەوانەی بەسەر لاکێشەکانەوە دۆشداماو کزۆڵ لێی دانیشتبوون لە ڕوخسار و نیگەرانیاندا دەزانرا لە گیروگفتێکی نادیاردا بیر و فکریان دەخولێتەوە.

با ڕاستگۆبم، بۆخۆشم لە هەمان گیروگرفتدا دەخولامەوە و سەرگەرمی پسووڵەی نیشتەجێبوون بووم پارەزیرەکەم لە وەرگرتنی دڵنیابوو.

سێ چوار مانگێک خەریکی ئەو کارە بووم، دوای ئەو ماوەیە ڕوانیم نیازم بە لێکدانەوەی کۆچەرانی ڕۆژهەڵاتی و ئەفریقایی ناو پارکەکان نەماوە و

بۆخۆم وەک ئەوانم لێهاتبوو... گەیشتبوومە پۆپەی ئاوارەگی، لە لایەکەوە لە گەڕانەوەم بۆ بەغدا بێزاربووم، لەبەر چەند هۆکارێکی سیاسیش نەمدەتوانی بگەڕێمەوە کوردستان.

لەسەردەمی قوتابیبوونمدا نەوشیروانم دەناسی، ئەویش نیشتەجێی لەندەن بوو، تەلیفۆنم بۆ کرد، نەیدەزانی لە شاری لەندەن دام، هەر ئەو ڕۆژە یەکترمان دی، لە زۆر بارەوە دواین و وتی: باشە فلانی ئەمڕۆ ئەو ڕۆژەیە کەسانێکی وەک تۆ لە کوردستاندا بن و وا نازانێ ئەوە ئەرکێکی نەتەوایەتیت بێ، نەک نیشتەجێی لەندەن!

- کاکە ئەمنیش بۆ هەمان گرفت هاتوومەتە لات، وەک دەبینی ڕۆژانە لە لایەن بەکرێگراوانی ئێرانەوە ئەندامێکی دیموکرات و کۆمەڵە دەکوژرێن، منیش وەک ئەوان بەلایانەوە تۆمەتبارم، ئەگەر دەتوانی بمپارێزی یان لێم گەڕێن چل، پەنجا چەکدار لە دەورم بن، نایخەمە دووسبەی دەگەڕێمەوە بۆ کوردستان.

نەوە مژێکی لە قاوەکەی بەردەستی دا و وتی: وەڵا خۆ من بیرم لەو بابەتەی نەکردبوویەوە، لێگەڕێ جارێک با بزانین وەزعەکە دەگاتە کوێ... ڕاست دەکەیت زۆر دەست لە کاردایە، یەشتا کەفوکوڵی ڕاپەڕین دانەمرکابوویەوە و بەرەڵایی بەردەوامە، واچاکە لێرە بیت و پەیوەندیت پێوە دەکەم.

من دەمزانی ئەو برادەرانە توانای بەکاربردنی وشەی نەخێریان ڕوو بە ئێران تیادا نییە، ململانەکەش وردە وردە بەرەو هەڵچوون و دەست بە یەخەبوون

دەڕۆیشت و منیش خەڵکی تەبار و دیارێکی تر بووم... بەڵام لە مێژەوە پەیوەندیم لەگەڵ "نەوشیروان مستەفا" بەردەوام بوو.

بەهەرحاڵ، دوو جاری دیکە لە شاری لەندەن یەکمان بینی، پارێزیم دەکرد لە بینینی، بڕێک لەوانەی بەناوی ڕاکردووی دەستی دەوڵەتی عێراق بوون، یەشتا منداڵەکانم هەر لە بەغدایدابوون و دەمزانی بڕێکی زۆر لەو کەسانە فسۆکی دەزگا ئەمنییەکانی عێراقین تێکەڵاویان نەدەبووم.

ڕۆژانە دەڕۆیشتمە قاوەخانەیەک بە ناوی "شیراز" مامۆستایەکی زانکۆی ڕاکردووی ئێرانی دەیبرد بە ڕێگەوە، بە ناوی دکتۆر "ئیرەج" بە ڕەگەز "لوور" بوو، بۆ دکتۆراکەی لە بواری "شانۆی"دا وەرگرتبوو، "تار"یشی لێ دەدا، ڕۆژانە لەو قاوەخانەیدا بە ڕۆمانی "گەماڵ"ەوە سەرگەرم بووم، ڕۆژ بەڕۆژ لەگەڵ ئیرەجدا برادەریم تۆختر و پتەوتر دەبوو، باسی کوردبوونی "لوور" لەنێوانماندا بەردەوام بوو، سووربوو لەسەر ئەوەی "لوو لوورە".

کاتێک لە ئێراندا بووم دۆستایەتی و ئاشنایەتیم لەگەڵ یەک دوو گەورەپیاوانی لووڕدا بەردەوام بوو، جگە لە دیتنی یەکتر لەناو شاری تاراندا جارێک دەعوەتیان لێکردم بۆ لووڕستان و چەند ڕۆژێک لەوێڕا مامەوە و ڕۆژێکیشم لەناو خێڵە لووڕەکاندا بەسەر برد، هیچ جیاوازییەکم لەنێو خێڵی لووڕ و جافدا بەدی نەکرد، کتومت وەک یەک وابوون.

ورده ورده توانیم بیروڕای دکتۆر ئیرەج بگۆڕم و کوردایەتییە حەیاتەکە بخەمە خولیایەوە، یەکەمین کارێک کردی ناوی قاوەخانەی لە "شیرازەوە"وە گۆڕیە سەر "کوردستان".

بڕێک لە شەوان پێکەوە بووین، شەوێک بەرنامەیەکی هونەری لە کارخانەیەکی سەنعەتیدا پێک هێنا، بەلامەوە سەیر بوو... لەنێو تۆڕنە و درێلی زلزەلام و ئامێرە جۆراوجۆرەکانی سەنعەتی دانیشتن بەرنامە، بەلامەوە دانشتنێکی سەیر بوو، هەرا بوو ئەو شەوە... ناز و ئەدای ژنانەی نازدارانی ئێرانی تێکەڵی مۆزیکی ئێرانی و سەماوخۆ بادانی بەزمی "باباکەرەم" و سەما باوەکانی ڕۆژانی لەناو کۆمەڵێک ماشێن و ئالاتی زلزەلامدا سەرخۆشی وای لێ کردم لام وابوو ماشێن ئالاتەکانیش بەشداری سەما و مۆزیکن ئەوەسا لە سەمادان.

دەی، ڕۆژ هات و چوو، دوای چاوەڕوانی نیشتەجێبوونم ڕەتکرایەوە... پارێزەرەکەم وتی: کابرایەکی ئینگلیز دەیەوێ بتبینێ... لە هەمان قاوەخانەی شیرازی بە کوردستان بوو یەکترمان دی، کابرا وتی: ئێمە نیشتەجێبوونی تۆمان ڕەتکردەوە تا ببیتە پەنابەر، ئەگینا مەرجی نیشتەجێبوونت تیادا بوو، ئێمە وا بە چاک دەزانین.

لە وڵامیاندا وتم: لێم گەڕێن با بیری لێ بکەمەوە، من یەشتا منداڵەکانم لە بەغدان و زۆربەی داراییشم لە یبەغدادایە، ئەو گرفتانە کاتی دەوێ.

وتیان: ئەوە گرفتی خۆتە، کاتت بە دەستەوەیە، بەڵام زۆرنا، ئەوەندە دڵنیابووم لە نیشتەجێبوونی "بزنس" لەگەڵ تەلارسازێکی ئێرانیدا کۆمپانیایەکی ساختمانیمان پێک هێنابوو، بەهەر حاڵ تووشی هاتبووم، دەمویست بە جۆرێک لە جۆرەکان سەر لەو گرفتارییە وەدەربهێنم.

فیستیڤاڵی مۆزیکی جیهانی کەوتبووە شاری لەندەن، لەو بەرنامە و بەزمە دکتۆر " ئیرەج" ئاگاداری کردمەوە کەوا نزیکەی سی کەس لە هونەرمەندانی ئێرانی لەو فیستیڤاڵەیدا بەشدارن و برادەرانی کامکاریشمان تیادایە.

ئەو دەم لە شارۆچکەی ئۆکسفۆردی نزیک لەندەن خانووەیەکی نەختێک پانوپۆڕ و بەربڵاوم بەکرێ گرتبووو.

چەندان ژووری نووستن و مێوانخانە و ئاشپەزخانەی تیادا بوو، بە دکتۆر ئیرەجم وت:

بە زمانی منەوە بۆ شەوی یەکشەممە داوەتیان لێ بکە، پێشم خۆشە جگە لە برادەرانی کامکار چەند هونەرمەندێکی کەی ئێرانیشم داوەت کەی.

من کامکارەکانم نەدەناسی، تەنها گوێم لە دەنگی بێژەن و مۆزیکی برادەرانی بووە، ڕەنگە زۆر کەس ئاگاداری باوکی کامکارەکان نەبن، کە چەندە سەردەمداری دونیای هونەری و ئاگاداری ئەدەبیاتی فارسی و بڕێک لە شوعەرای کورد بووە. چوار کوڕ و کچێکی هەبووە هەر یەک لەوانەی کردووەتە لێزانی یەکێک لە ئامێرە مۆزیکییەکان، هەر ئەو شەوە زانیم باوکی کامکاران مامۆستای مەزهەری خالقی بووە.

شەوی یەکشەممە وردە وردە هاتەپێشەوە تا دەبوو برادەران کۆدەبوونەوە، خالقیش هاتبوو.

دەنگی قورمیشکردنی ئامێرە مۆزیکییەکان تاک و تەرایک بەرزبووبوویەوە.

یەکێک لە برادەران پێشنیازی کرد، شەوەکە بە هەڵبەستێکی بەندەوە دەست پێ بکرێت، لەو حەلانەیدا بەندە لە گیروگفتێکی دەروونی سەیردا بووم، هەر بەم بۆنەیەوە هەڵبەستێکی تازەم نووسی بوو، شەوەکە پڕ بوو لە هونەر و مۆسیقا و لەو غەریبستانەدا کۆبووینەوە.

ناچاریان کردم تازەترین هەڵبەستم بخوێنمەوە، لە خوێندنەوەکەیدا داوام لە برادەرانی کامکار کرد بە مۆزیکێکی ئارام هاوڕاییم بکەن.

بە دوای خوێندنەوەکەمدا داوام لە بێژەن کرد تا گۆرانی دەست پێ بکات، نەڕۆیشتە ژێر، بەلامەوە سەیر بوو! سەرم سڕما، تا دواندم لە وەڵامدا وتی: فلانی من بێ ئەدەبیی وا ناکەم، مامۆستا خالقی لێرە دانیشتبێت و من لە پێش ئەودا گۆرانی بڵێم، ئەوە مەحاڵە.

هەموومان ڕوومان کردە خالقی، ڕوانی چارەی بۆ نەماوەتەوە، ڕووی کردە ئەردەوانی برای گەورەی کامکاران و سەرپەرستی تیپەکە، پێی ڕاگەیاند "شیرین تەشی دەڕێسێت" دەڵێت.

له سەرووی قامەتی یار، عاتر و عەبیر دەباری
دڵانی خستە لەرزە، لەرەی مەمکی هەناری
مەست مەست بە نیمنیگاوە، دوو نێرگسی خوماری
بە خەندە زولفی لادا، لەسەر عوزار و زاری
دونیا بە ئیتیزاری، شیرین تەشی دەڕێسێ
هاوار شیرین گیان، ئامان شیرین گیان

تەشی وەکو دڵی من، لە دەستی ئەو دەلەرزی
چەند جوان و دڵڕفێنە، ئافتاب و تەور و تەرزی
کاتێ کە بۆ سەر ئاوێ، زولفی لە سەرووی بەرزی
کە شەو بەیانی بەردا، گوڵ و وەنەوشە باری
دونیا بە ئینیزاریت، شیرین تەشی دەڕێسێ
هاوار شیرین گیان، گیانم شیرین گیان

پەنجەی بە چەشنی شمشاڵ، دوو دەستی پڕ لە خرخاڵ
ڕوومەت سپی، دوو لێو ئاڵ، پەرچەم سیاهـ بوو چاو کاڵ
وەک ڕەنگی نەخشی مانی، باڵا و کوڵم و خەت و خاڵ
سەڵای لە عاشقان دا، باغی گوڵ و هەناری
دونیا بە ئینیزاری، شیرین تەشی دەڕێسێ
هاوار شیرین گیان، ئامان شیرین گیان

شەوەکە پڕ بوو لە ڕاز و سحرئامێز، نەواوی سازی برادەران بەرزبوویەوە و ناڵە و نەوایان دەگەیشتە ئاسمان:

بە عیشوە زوڵفی لادا لەسەر عوزرا و زاری

دوگمەی کراس تەرازا بزووت هەوای بەهاری

کە شەو بەیانی بەردا گوڵ و وەنەوش ئەباری

سەودای بە عاشقاندا باخی گوڵ و هەناری

هەناسەیەکی پڕ لە عیرفان لە ئاسمانی ئەو شەوەیدا شەپۆلی دەدا و بەیانی دونیای هونەری دەگەیاندە ڕوح و ڕەوانی چاوساغانی هونەر و ڕوحی بەرزفڕی وەفایی ئەو نەواو و دەنگە باری غەم و پەژارەی دوور لە وڵات و نامۆیی ئارام دەکردەوە.

نەوا و نەزمی مۆسیقایەکی ئاسمانی خلسەیەکی ئەفسوناوی خولقاندبوو، ڕەنگە جارێکی تر ئەو کۆمەڵە هونەرمەندە بە ئاسانی لە جێگەیەکدا کۆنەبنەوە.

بێگومان یەکێک لە خۆی دەپرسێت نەدەبوو ئەو دانیشتنە تۆمار کرابایە؟

بیرمان لەوە کردبوویەوە، مەرجی دانیشتنەکە تۆمارنەکردن بۆ دەستگا و ئامێری ڤیدیۆی بوو، لەبیرت نەچێت ئەمە لە ڕێکەوتی 12/ 9/ 1991 بوو. لە شاری لەندەن و شاروچەکەی ئۆکسفۆردا و لە ماڵی بەندەیدا.